

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2026

Chișinău

**cu privire la aprobarea Regulamentului privind definirea proiectelor comune,
instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării
Planului general european de management al traficului aerian**

În temeiul art. 6 alin. (3) lit. c) din Codul Aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 95-104/189), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Prezenta Hotărâre transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian, (Text cu relevanță pentru SEE), nr. **CELEX: 32013R0409**, astfel cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/116 AL COMISIEI din 1 februarie 2021

1. Se aprobă Regulamentul privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian (se anexează).

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

PRIM-MINISTRU

Alexandru MUNTEANU

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
Ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale**

Vladimir BOLEA

**Regulamentul privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și
identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de
management al traficului aerian**

**Capitolul I
PRINCIPII GENERALE**

1. Prezentul Regulament definește proiectele comune în vederea îmbunătățirii performanței Cerului unic european, stabilește modul în care acestea sunt guvernate și identifică stimulente pentru punerea în practică a acestora.

2. Prezentul Regulament se aplică Rețelei europene de management al traficului aerian (EATMN).

3. În sensul prezentului Regulament se aplică definițiile prevăzute în Regulamentul privind punerea în aplicare a Cerului unic european, precum și:

3.1. *întreprinderea comună SESAR* — organism al Uniunii Europene responsabil de gestionarea și coordonarea fazei de dezvoltare a proiectului SESAR sau succesorul acestuia.

3.2. *sistem de tarifyare* — ansamblul normelor, procedurilor și mecanismelor aplicabile pentru determinarea costurilor eligibile, stabilirea tarifelor unitare, calcularea și perceperea tarifelor aferente serviciilor de navigație aeriană;

3.3. *funcționalitate ATM* — un grup de funcții sau servicii operaționale ATM interoperabile legate de traiectorie, de managementul spațiului aerian și al mișcării la sol sau de partajarea informațiilor în cadrul mediilor de operare pe rută, în zona terminală, pe aeroport sau în rețea;

3.4. *subfuncționalitate ATM* - o parte integrantă a unei funcționalități ATM care constă într-o funcție sau într-un serviciu operațional și care contribuie la domeniul general de aplicare al funcționalității;

3.5. *soluție SESAR* - un rezultat al fazei de dezvoltare a SESAR, care introduce tehnologii standardizate și interoperabile noi sau îmbunătățite și proceduri operaționale armonizate care sprijină punerea în aplicare a Planului general european ATM;

3.6. *punerea în practică a SESAR* — activități și procese legate de industrializarea și implementarea funcționalităților ATM identificate în Planul general pentru ATM;

3.7. *implementare sincronizată* - implementarea în mod sincronizat a funcționalităților ATM într-o zonă geografică definită, care include cel puțin două state membre din cadrul EATMN, sau între părți interesate operaționale din aer și de la sol, pe baza unei planificări comune care include date-țintă pentru implementare și măsurile tranzitorii relevante pentru punerea lor progresivă în practică și care implică multiple părți interesate operaționale;

3.8. *industrializarea funcționalităților ATM* — funcționalități ATM care au loc în urma validării acestora și înseamnă activitățile și procesele care cuprind standardizarea, certificarea și producția de către industria prelucrătoare (producătorii de echipamente terestre și de bord);

3.9. *implementarea funcționalităților ATM* — implementarea funcționalităților ATM - achiziționarea, instalarea testarea și punerea în serviciu a echipamentelor și sistemelor, incluzând procedurile operaționale asociate, precum și cursurile de pregătire aferente realizate de părțile interesate operaționale;

3.10. *dată-țintă pentru implementare* - dată până la care trebuie finalizată implementarea funcționalității sau a subfuncționalității ATM;

3.11. *dată-țintă pentru industrializare* - dată până la care standardele și specificațiile trebuie să fie disponibile pentru funcționalitatea sau subfuncționalitatea ATM pentru a permite implementarea sa;

3.12. *modificare operațională esențială* - o modificare operațională a managementului traficului aerian (ATM) care asigură părților interesate operaționale îmbunătățiri semnificative ale performanței rețelei, după cum prevede Planul general pentru ATM;

3.13. *sistem de performanță* - întreg cadru instituțional, metodologic și procedural pentru monitorizarea, evaluarea și gestionarea performanței serviciilor de navigație aeriană și a funcțiilor de rețea ATM;

3.14. *obiective de performanță* - ținte obligatorii stabilite de Comisie pentru ariile-cheie de performanță ale serviciilor de navigație aeriană și funcțiilor rețelei ATM, care sunt ulterior traduse în obiective naționale sau FAB (Functional Airspace Blocks);

3.15. *părți interesate operaționale* - părți, atât civile cât și militare: utilizatorii spațiului aerian, furnizorii de servicii de navigație aeriană și operatorii aeroportuari;

3.16. *proiect SESAR* - un ciclu de inovare care asigură în cadrul Uniunii Europene un sistem de management al traficului aerian de înaltă performanță, standardizat și interoperabil, care cuprinde fazele de definire, dezvoltare și punere în practică a SESAR;

3.17. *administratorul de rețea* - organism desemnat de Comisie să îndeplinească sarcinile necesare pentru executarea funcțiilor de rețea;

3.18. *funcții de rețea* – constituie configurarea rețelei europene de rute (ERND), managementul fluxurilor de trafic aerian (ATFM), în ceea ce privește coordonarea resurselor limitate:

(i) frecvențele radio din cadrul benzilor de frecvențe aeronautice utilizate de traficul aerian general;

(ii) codurile de transponder radar;

3.19. *guvernanță (deployment governance)* - reprezintă ansamblul mecanismelor instituționale, decizionale și de coordonare prin care se asigură implementarea coordonată și sincronizată a proiectelor comune SESAR și a Planului General European ATM (*ATM Master Plan*);

3.20. *SESAR (Single European Sky ATM Research)* – program al Uniunii Europene de cercetare, dezvoltare, validare și implementare a tehnologiilor și soluțiilor operaționale pentru modernizarea sistemului european de management al traficului aerian (ATM) și realizarea obiectivelor Cerului Unic European.

Capitolul II

PLANUL GENERAL PENTRU ATM

4. Planul general pentru ATM este foaia de parcurs care stimulează modernizarea sistemului european ATM și care asigură legătura dintre cercetarea și dezvoltarea privind SESAR și activitățile de punere în practică. Acest plan este instrumentul-cheie SES pentru funcționarea neîntreruptă a EATMN și punerea în practică în timp util, coordonată și sincronizată a SESAR.

5. Actualizările Planului general pentru ATM contribuie la atingerea obiectivelor de performanță la nivelul Uniunii Europene și mențin coerența între aceste obiective, punerea în practică a SESAR și activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR. În acest scop, la actualizarea Planului general pentru ATM se ține cont de Planul strategic al rețelei și de Planul de administrare a rețelei.

Capitolul III

OBIECTIVUL ȘI CONȚINUTUL

6. Proiectele comune identifică funcționalitățile ATM și subfuncționalitățile acestora. Funcționalitățile și subfuncționalitățile:

6.1. se bazează pe soluțiile SESAR care abordează modificările operaționale esențiale definite în Planul general european ATM;

6.2. sunt pregătite pentru implementare, care necesită a fi sincronizată.

7. Gradul de pregătire pentru implementare este evaluat, pe baza rezultatelor validării efectuate în faza de dezvoltare, a stadiului industrializării și a unei evaluări a interoperabilității, precum și în raport cu Planul mondial de navigație aeriană al Organizației Aviației Civile Internaționale („OACI”) și cu materialele relevante ale OACI.

8. Proiectele comune stabilesc pentru fiecare funcționalitate și subfuncționalitate ATM următoarele caracteristici:

- 8.1. modificările operaționale esențiale la care contribuie;
- 8.2. domeniul de aplicare operațional și tehnic;
- 8.3. domeniul de aplicare geografic;
- 8.4. părțile interesate operaționale care au obligația de a le implementa;
- 8.5. cerințele de sincronizare;
- 8.6. datele-țintă pentru implementare;
- 8.7. interdependențele cu alte funcționalități sau subfuncționalități.

9. Prin derogare de la pct. 6-7, proiectele comune pot include și funcționalități sau subfuncționalități ATM care nu sunt pregătite pentru implementare, dar care constituie o componentă esențială a proiectului comun în cauză și cu condiția să se considere că industrializarea acestora se va finaliza în termen de trei ani de la adoptarea proiectului comun în cauză. În acest scop, în proiectul comun, se definește și o dată-țintă pentru industrializarea respectivelor funcționalități sau subfuncționalități ATM.

10. La expirarea datei-țintă pentru industrializare, Comisia Europeană (în continuare - *Comisia*), cu sprijinul Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (în continuare - *AUESA*), verifică dacă funcționalitățile sau subfuncționalitățile ATM menționate la pct. 9 au fost standardizate și dacă sunt pregătite pentru implementare. În cazul în care se constată că nu sunt pregătite pentru implementare, acestea sunt retrase din regulamentul privind proiectul comun.

11. Organismul care gestionează punerea în practică, întreprinderea comună SESAR, organizațiile europene de standardizare, Eurocae și industria producătoare relevantă cooperează sub coordonarea AUESA pentru a se asigura că data-țintă pentru industrializare este respectată.

12. Proiectele comune:

- 12.1. sunt în concordanță cu obiectivele de performanță la nivelul Uniunii Europene și contribuie la acestea;
- 12.2. demonstrează, bazându-se pe o analiză cost-beneficiu, că perspectivele comerciale pentru EATMN sunt pozitive, și identifică orice potențial impact negativ, la nivel local sau regional, pentru fiecare categorie dată de părți interesate operaționale;
- 12.3. țin seama de elementele relevante ale punerii în practică precizate în Planul strategic al rețelei și în Planul de administrare a rețelei ale administratorului de rețea;
- 12.4. demonstrează o performanță de mediu îmbunătățită.

Capitolul IV

ELABORARE, ADOPTARE ȘI IMPLEMENTARE

13. Propunerile de proiecte comune sunt elaborate de către Comisie în conformitate cu cerințele prevăzute la pct. 6-12.

14. Comisia este asistată de administratorul de rețea, AUESA, de organismul de evaluare a performanțelor, în cadrul rolurilor și responsabilităților lor corespunzătoare, precum și de întreprinderea comună SESAR, Eurocontrol, organizațiile europene de standardizare, Eurocae și

organismul care gestionează punerea în practică. Aceste organisme implică părțile interesate operaționale și industria prelucrătoare.

15. La cererea Comisiei, AUESA emite un aviz cu privire la pregătirea tehnică pentru punerea în practică a funcționalităților ATM și a subfuncționalităților acestora, propuse pentru un proiect comun.

16. Comisia se consultă, în ceea ce privește propunerile sale de proiecte comune, cu părțile interesate, în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare a Cerului unic european, inclusiv prin intermediul Agenției Europene de Apărare în cadrul mandatului acesteia care constă în a facilita coordonarea punctelor de vedere din domeniul militar, precum și cu grupul consultativ de experți privind dimensiunea socială a cerului unic european.

17. Comisia verifică dacă propunerile de proiecte comune sunt aprobate de utilizatorii spațiului aerian și de părțile interesate operaționale de la sol care trebuie să implementeze un anumit proiect comun.

18. Proiectele comune și orice modificare adusă acestora sunt adoptate de către Comisie.

19. Proiectele comune sunt implementate prin proiecte de implementare și în conformitate cu programul de punere în practică definit de prevederile pct. 45 – pct. 50.

20. Administratorul de rețea include investițiile legate de implementarea proiectelor comune în planurile de performanță și în planul de performanță al rețelei.

Capitolul V MONITORIZARE

21. Prin intermediul unor cerințe specifice de raportare, implementarea proiectelor comune și impactul acestora asupra performanței EATMN, se monitorizează de către Comisie. Cerințele se stabilesc de Comisie în temeiul parteneriatului-cadru menționat la pct. 34.

22. În procesul de monitorizare a eficacității proiectelor comune în ceea ce privește performanța EATMN, Comisia utilizează în mod optim instrumentele existente de monitorizare și de raportare și este asistată de administratorul de rețea, de organismul de evaluare a performanțelor și de AUESA cu privire la aspectele legate de siguranță.

23. Comitetul pentru cerul unic este informat în legătură cu implementarea proiectelor comune.

Capitolul VI GUVERNANȚA PUNERII ÎN PRACTICA ȘI STIMULENTE

24. Guvernanța punerii în practică asigură implementarea în timp util, coordonată și sincronizată a proiectelor comune și se intersectează în același timp cu industrializarea, pe care o facilitează.

25. Guvernanța desfășurării cuprinde trei niveluri:

25.1. nivelul de politică;

25.2. nivelul de management; și

25.3. nivelul de implementare.

Capitolul VII

NIVELUL DE POLITICĂ

26. Nivelul de politică răspunde de supravegherea punerii în practică a SESAR, asigurând totodată că aceasta este în conformitate cu cadrul de reglementare privind cerul unic european și protejează interesul public.

27. Comisia este responsabilă pentru nivelul de politică, de:

27.1. elaborarea și adoptarea proiectelor comune în conformitate cu prevederile pct. 13 – pct. 20;

27.2. selectarea organismului care gestionează punerea în practică, aprobarea programului de punere în practică și selectarea proiectelor de implementare;

27.3. gestionarea fondurilor Uniunii care sprijină organismul care gestionează punerea în practică și proiectele de implementare;

27.4. identificarea stimulentei pentru punerea în practică a SESAR, precum și asigurarea aplicării acordului-cadru de parteneriat încheiat cu organismul care gestionează punerea în practică, în conformitate pct. 30 - 40 și a tuturor acordurilor relevante pentru proiectele de implementare;

27.5. promovarea participării părților interesate civile și militare;

27.6. dezvoltarea cooperării și coordonării cu țările terțe;

27.7. instituirea unei coordonări cu AUESA și cu organizațiile europene de standardizare și de certificare pentru a facilita industrializarea și pentru a promova interoperabilitatea funcționalităților și subfuncționalităților ATM;

27.8. monitorizarea punerii în practică a proiectelor comune și a contribuției acestora la atingerea obiectivelor de performanță la nivelul Uniunii Europene;

27.9. formularea de recomandări adresate părților interesate operaționale.

28. Comisia este asistată de Comitetul pentru cerul unic, organismul consultativ sectorial, Grupul consultativ de experți privind dimensiunea socială a cerului unic european, autoritățile naționale de supraveghere și organismul de evaluare a performanțelor, în cadrul rolurilor și responsabilităților lor respective care sunt definite în cadrul de reglementare privind cerul unic european. Comisia poate consulta Comitetul pentru cerul unic în legătură cu orice aspect privind aplicarea prezentului regulament.

29. Comisia implică, în cadrul responsabilităților și rolurilor lor respective, următorii actori:

29.1. Eurocontrol, prin intermediul acordurilor de cooperare dintre Eurocontrol și Uniune, pentru a profita pe deplin de cunoștințele și experiența sa și de competențele sale civil-militare și paneuropene;

29.2. Agenția Europeană de Apărare, pentru a facilita coordonarea punctelor de vedere din domeniul militar furnizate de statele membre și de organizațiile militare internaționale relevante în ceea ce privește punerea în practică a SESAR și în sprijinul acestora, precum și pentru a informa mecanismele de planificare militară în legătură cu cerințele care decurg din punerea în practică a SESAR;

29.3. AUESA, pentru a se asigura că cerințele și standardele de siguranță, de interoperabilitate și de mediu ale proiectelor comune sunt conforme cu Planul european pentru siguranța aviației;

29.4. întreprinderea comună SESAR, pentru a asigura o legătură permanentă între activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR și desfășurarea SESAR și pentru a garanta că proiectele comune și programul de punere în practică sunt în conformitate cu Planul general pentru ATM;

29.5. organizațiile europene de standardizare și Eurocae, pentru a facilita și pentru a monitoriza procesele de standardizare industrială și utilizarea standardelor rezultate.

Capitolul VIII NIVELUL DE MANAGEMENT

30. Organismul care gestionează punerea în practică este responsabil pentru nivelul de management.

31. Organismul care gestionează punerea în practică răspunde de:

31.1. elaborarea, propunerea, menținerea la zi și implementarea programului de punere în practică, în conformitate cu pct. 45 - 50;

31.2. implicarea în proces a părților interesate operaționale care trebuie să participe la implementarea proiectelor comune;

31.3. stabilirea de mecanisme și procese decizionale care asigură o sincronizare eficientă și o coordonare globală a proiectelor de implementare și a investițiilor aferente, în conformitate cu programul de punere în practică;

31.4. garantarea unei gestionări eficiente a riscurilor și a conflictelor de interese;

31.5. consilierea Comisiei cu privire la aspecte legate de implementarea proiectelor comune și de elaborarea unor noi proiecte comune;

31.6. implementarea deciziilor Comisiei, precum și asigurarea și monitorizarea acestei implementări de către nivelul de implementare;

31.7. identificarea celor mai adecvate mecanisme de finanțare care combină finanțarea publică și cea privată;

31.8. monitorizarea implementării programului de punere în practică;

31.9. raportarea către Comisie;

31.10. asigurarea unei coordonări adecvate cu autoritățile naționale de supraveghere;

31.11. asigurarea unei coordonări adecvate cu AUESA.

32. Organismul care gestionează punerea în practică este compus din grupuri de părți interesate operaționale sau din părți interesate operaționale individuale, inclusiv părți originare din țări terțe, conform condițiilor definite în programele de finanțare relevante ale Uniunii. Părțile interesate operaționale pot participa la activitățile organismului care gestionează punerea în practică prin intermediul structurilor FAB.

33. Organismul care gestionează punerea în practică trebuie să demonstreze, printre altele, capacitatea sa de:

33.1. a reprezenta părțile interesate operaționale care trebuie să participe la implementarea proiectelor comune;

33.2. a gestiona programe de implementare multinaționale;

33.3. a înțelege mecanismele de subvenționare și de finanțare, precum și gestionarea programelor financiare; și

33.4. a utiliza structurile existente pentru a implica toate părțile interesate operaționale.

34. Selectarea de către Comisie a membrilor organismului care gestionează punerea în practică are loc prin încheierea unui parteneriat-cadru ca urmare a unei cereri de propuneri. Cererea de propuneri definește obiectivele, cerințele și criteriile aplicabile selectării membrilor organismului care gestionează punerea în practică, în conformitate cu normele de aplicare. Comitetul pentru cerul unic este informat în legătură cu procesul de selectare a organismului care gestionează punerea în practică.

35. Membrii organismului care gestionează punerea în practică execută cel puțin un proiect de implementare sau o parte din acesta.

36. Organismul care gestionează punerea în practică încheie acorduri de cooperare adecvate cu administratorul de rețea, întreprinderea comună SESAR și autoritățile militare. Aceste acorduri de cooperare sunt înaintate Comisiei spre aprobare. Cooperarea se desfășoară după cum urmează:

36.1. organismul care gestionează punerea în practică și administratorul de rețea cooperează pentru a se asigura că sarcinile lor sunt îndeplinite evitând orice formă de duplicare sau de concurență,

în special în ceea ce privește aspectele punerii în practică care au un impact asupra infrastructurii de rețea, a organizării spațiului aerian, a performanței, precum și a coerenței cu Planul strategic al rețelei și cu Planul de administrare a rețelei; de asemenea, administratorul de rețea sprijină, în cadrul mandatului său, membrii organismului care gestionează punerea în practică.

36.2. organismul care gestionează punerea în practică cooperează cu întreprinderea comună SESAR pentru a asigura legăturile necesare dintre activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR și punerea în practică a SESAR și se consultă cu întreprinderea comună SESAR cu privire la prioritățile și progresele înregistrate în cursul fazei de dezvoltare în ceea ce privește aspectele legate de industrializare, pentru a asigura coerența cu Planul general pentru ATM;

36.3. organismul care gestionează punerea în practică lucrează în coordonare cu autoritățile militare pentru a evita orice impact negativ asupra capacităților de apărare naționale și colective.

37. Organismul care gestionează punerea în practică ține seama în mod corespunzător de avizul entităților menționate la pct. 36 atunci când ia decizii care ar putea avea un impact asupra activităților acestor entități.

38. În caz de dezacord între organismul care gestionează punerea în practică și entitățile menționate la pct. 36, organismul care gestionează punerea în practică prezintă chestiunea Comisiei pentru ca aceasta din urmă să ia o decizie. Organismul care gestionează punerea în practică se conformează deciziei Comisiei.

39. Pentru a primi, printre altele, informații privind industrializarea produselor, organismul care gestionează punerea în practică solicită asistența industriei prelucrătoare prin acorduri de cooperare care sunt notificate Comisiei.

40. Comisia oferă sprijin financiar organismului care gestionează punerea în practică doar pentru realizarea sarcinilor sale menționate la pct. 31, sub rezerva disponibilității fondurilor și în conformitate cu condițiile prevăzute în programul de finanțare relevant al Uniunii.

Capitolul IX

NIVELUL DE IMPLEMENTARE

41. Nivelul de implementare vizează proiectele de implementare selectate de Comisie cu scopul de a pune în aplicare proiectele comune în conformitate cu programul de punere în practică.

42. Proiectele de implementare sunt selectate de Comisie prin intermediul cererilor de propuneri pentru implementarea programului de punere în practică și în conformitate cu normele și procedurile programelor de finanțare relevante ale Uniunii.

43. Propunerile de proiecte de implementare țin cont în mod corespunzător de maturitatea proceselor de industrializare pentru aceste proiecte, pe baza informațiilor furnizate de industria prelucrătoare, în special cu privire la impactul proiectelor de implementare asupra sistemelor ATM existente, la fezabilitatea tehnică, la estimările de costuri și la foile de parcurs pentru soluțiile tehnice.

44. Proiectele de implementare și executarea lor sunt conforme condițiilor convenite cu Comisia.

Capitolul X

PROGRAMUL DE PUNERE ÎN PRACTICĂ

45. Programul de punere în practică conține un plan de lucru cuprinzător și structurat pentru toate activitățile care trebuie realizate pentru implementarea tehnologiilor, procedurilor și celor mai

bune practici necesare punerii în aplicare a proiectelor comune. Programul de punere în practică trebuie să specifice factorii tehnologici pentru implementarea proiectelor comune.

46. Programul de punere în practică definește modul în care este sincronizată implementarea proiectelor comune în cadrul EATMN, luându-se în considerare cerințele și constrângerile operaționale locale.

47. Programul de punere în practică constituie referința pentru toate părțile interesate operaționale care trebuie să implementeze proiecte comune, precum și pentru nivelurile de management și de implementare. Părțile interesate operaționale furnizează organismului care gestionează punerea în practică informații relevante privind implementarea programului de punere în practică. Programul de punere în practică face parte din acordul-cadru de parteneriat și, ca atare, toți beneficiarii se angajează să îl implementeze.

Capitolul XI INSTITUIREA ȘI IMPLEMENTAREA

48. Organismul care gestionează punerea în practică înaintea propunerii privind programul de punere în practică și orice propuneri de modificare Comisiei, spre aprobare.

49. Atunci când elaborează propunerea privind programul de punere în practică sau propuneri de modificare a acestuia, organismul care gestionează punerea în practică lucrează în coordonare cu administratorul de rețea, întreprinderea comună SESAR și autoritățile militare, în conformitate cu pct. 36.

50. La adoptarea fiecărui proiect comun, Comisia solicită organismului care gestionează punerea în practică să adapteze programul de punere în practică.

Capitolul XII FINANȚAREA

51. Finanțarea pentru sprijinirea punerii în practică a SESAR se concentrează pe proiectele de implementare prevăzute la pct. 41 - 44, care sunt selectate pentru a beneficia de finanțare din partea Uniunii în conformitate cu normele și procedurile programelor de finanțare relevante ale Uniunii.

52. Comisia încheie acorduri contractuale care acoperă proiectele de implementare selectate pentru a beneficia de finanțare din partea Uniunii. Aceste acorduri stabilesc sancțiuni pentru neexecutarea programului de punere în practică și pentru neexecutarea proiectelor de implementare.

53. Atunci când se instituie proiecte comune, pot fi identificate stimulente pentru punerea în practică a SESAR.

54. Finanțarea din partea Uniunii acordată în temeiul prezentului Regulament se consideră „alte venituri” în sensul legislației Uniunii Europene privind sistemul de tarifyare a serviciilor de navigație aeriană.

Capitolul XIII REEXAMINAREA

Reexaminarea implementării proiectelor comune se efectuează de către Comisie până la sfârșitul perioade de referință.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian (în continuare — proiect) a fost elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR)

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Drept temei pentru emiterea/aprobarea actelor normative cu sigla UE servește:

- Legea nr.112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte;
- Acordul privind Spațiul Aerian Comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre, ratificat prin Legea nr. 292/2012;
- Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2025-2029, din care derivă obligația de armonizare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025.

În conformitate cu art. 6 alin. (3) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, MIDR "elaborează și prezintă Guvernului pentru aprobare documente de politici care să conțină vectorii de dezvoltare a aviației civile, precum și proiecte de legi și de alte acte normative de implementare a acestora".

Prezentul proiect are ca obiect instituirea cadrului juridic național privind definirea proiectelor comune în domeniul managementului traficului aerian (ATM), instituirea mecanismelor de guvernanta a punerii în practică și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian (ATM), în conformitate cu principiile, mecanismele și structura prevăzute de Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/116. Proiectul reglementează definirea funcționalităților ATM supuse implementării, stabilirea structurii de guvernanta pe trei niveluri (politică, management, implementare), mecanismele de elaborare și adoptare a proiectelor comune, programul de punere în practică, precum și identificarea stimulentei financiare pentru sprijinirea punerii în practică a SESAR în spațiul aerian al Republicii Moldova.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Republica Moldova, în calitate de parte la Acordul privind Spațiul Aerian Comun (ASAC) și stat-candidat la aderarea la Uniunea Europeană, și-a asumat obligația de aliniere progresivă la acquis-ul comunitar în domeniul aviației civile, inclusiv în ceea ce privește mecanismele de implementare a SESAR. Regulamentul (UE) nr. 409/2013 este inclus în Anexa III la ASAC și

în Anexa A la Programul Național de Aderare 2025-2029, ceea ce impune adoptarea unui cadru normativ național corespunzător.

Deficiențele actuale constau, în principal, în:

- inexistența unui cadru normativ național care să definească proiectele comune ATM și mecanismele de participare a Republicii Moldova la acestea;
- lipsa reglementării structurii de guvernare pe trei niveluri (politică, management, implementare) necesare pentru implementarea coordonată a proiectelor comune;
- absența unui program de punere în practică la nivel național, corelat cu Planul general european ATM;
- lipsa identificării stimulentei financiare pentru sprijinirea punerii în practică a SESAR în spațiul aerian al Republicii Moldova;
- nealinierea deplină la principiile și mecanismele prevăzute de cadrul SES privind proiectele comune, guvernarea și stimulentele.

Transpunerea Regulamentului (UE) nr. 409/2013 este necesară în contextul în care Republica Moldova și-a asumat, prin Acordul privind Spațiul Aerian Comun și prin procesul de aderare la Uniunea Europeană, obligația de armonizare progresivă a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul aviației civile, inclusiv în ceea ce privește cadrul normativ aferent Cerului Unic European (Single European Sky – SES) și implementării programului SESAR.

Totodată, adoptarea prezentului act normativ urmărește crearea premiselor juridice și instituționale necesare participării Republicii Moldova la mecanismele prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 409/2013, aplicarea efectivă a acestora urmând a fi realizată de la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de Hotărâre transpune parțial în legislația națională prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/116 din 1 februarie 2021.

Proiectul reglementează, în principal, următoarele domenii:

1. Definirea și conținutul proiectelor comune, stabilind că proiectele comune urmăresc punerea în practică în timp util și într-un mod coordonat a funcționalităților ATM care permit realizarea modificărilor operaționale esențiale identificate în Planul general european ATM. Sunt reglementate criteriile de evaluare a gradului de pregătire pentru implementare, inclusiv pe baza rezultatelor validării, a stadiului industrializării și a evaluării interoperabilității. Proiectele comune trebuie să demonstreze, printr-o analiză cost-beneficiu, că perspectivele pentru serviciile de navigație aeriană în spațiul aerian al Republicii Moldova sunt pozitive.
2. Proiectul definește Planul general pentru ATM ca foaie de parcurs care stimulează modernizarea sistemului național și european de management al traficului aerian, asigurând legătura dintre cercetarea și dezvoltarea privind SESAR și activitățile de punere în practică.
3. Structura de guvernare pe trei niveluri:

- Nivelul de politică, în responsabilitatea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, care răspunde de supravegherea punerii în practică a SESAR, elaborarea și promovarea spre adoptare a proiectelor comune, selectarea organismului care gestionează punerea în practică, gestionarea bugetelor naționale și identificarea stimulentei;
 - Nivelul de management, în responsabilitatea organismului care gestionează punerea în practică, care răspunde de elaborarea și implementarea programului de punere în practică, implicarea părților interesate operaționale, sincronizarea proiectelor de implementare și raportarea către Minister;
 - Nivelul de implementare, care vizează proiectele de implementare selectate de Minister cu scopul de a pune în aplicare proiectele comune în conformitate cu programul de punere în practică.
4. Proiectul reglementează conținutul programului de punere în practică, care constituie referința pentru toate părțile interesate operaționale, și stabilește procedura de elaborare, propunere și aprobare a acestuia, inclusiv obligația consultării cu Eurocontrol, întreprinderea comună SESAR și autoritățile militare competente.
 5. Proiectul identifică stimulentele pentru punerea în practică a SESAR, stabilind ca finanțarea acordată se considera alte venituri în conformitate cu cadrul național de tarifare, și reglementează mecanismele de sprijin financiar pentru organismul care gestionează punerea în practică și pentru proiectele de implementare.

Elementul de noutate juridică și instituțională constă în instituirea, pentru prima dată în cadrul normativ național, a unui mecanism structurat de participare a Republicii Moldova la proiectele comune europene ATM, prin definirea clară a rolurilor instituționale, a structurii de guvernare și a mecanismelor de finanțare aferente, în deplină concordanță cu principiile prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 409/2013. Prin aceasta se asigură trecerea de la o abordare fragmentară și nesistematizată la un cadru normativ coerent, predictibil și armonizat cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul implementării SESAR.

Totodată, având în vedere caracterul specific al mecanismelor instituite prin Regulamentul (UE) nr. 409/2013 și legătura acestora cu statutul de stat membru al Uniunii Europene, proiectul prevede că actul normativ va intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Având în vedere că proiectul este un act normativ cu relevanță UE inclus în Anexa III la ASAC, și respectiv în Anexa A la Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2025-2029, nu au fost identificate alte opțiuni alternative, decât cea de transpunere parțială, în deosebi în contextul în care Republica Moldova este stat-candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană.

4. Analiza impactului de reglementare

Proiectul nu reglementează activitatea de întreprinzător.

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va impune consolidarea capacității profesionale a MIDR și AAC în ceea ce privește monitorizarea, coordonarea și supravegherea proiectelor comune ATM, a

programului de punere în practică și a structurii de guvernare instituite. Î.S. MoldATSA, în calitate de furnizor de servicii de navigație aeriană desemnat, va prelua atribuții suplimentare privind elaborarea propunerilor de participare la proiecte comune și implementarea acestora.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Implementarea Regulamentului nu implică cheltuieli bugetare semnificative imediate. Eventualele costuri aferente implementării vor fi suportate de entitățile responsabile în limitele resurselor financiare aprobate și pot fi compensate prin accesarea mecanismelor de finanțare și sprijin disponibile la nivel european. Un impact financiar ar fi necesitatea consolidării capacităților instituționale și a pregătirii personalului implicat în supravegherea implementării proiectelor comune, pentru instituțiile de implementare, cum ar fi Î.S. „MoldAtsa”, costurile derivă din implementarea noilor sisteme tehnologice și interoperabilitatea cu rețeaua europeană cât și investițiile în modernizarea infrastructurii ATM/CNS (Communication, Navigation, Surveillance). Pe termen scurt, proiectul poate genera costuri de implementare și investiții suplimentare, în special pentru furnizorul de servicii de navigație aeriană și autoritățile competente. Pe termen mediu și lung, impactul financiar este preponderent pozitiv, datorită accesului la finanțări europene, creșterii eficienței operaționale, reducerii costurilor de exploatare și integrării în rețeaua europeană de management al traficului aerian.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
-
4.4. Impactul social
Instituirea unui cadru normativ structurat privind proiectele comune ATM și guvernarea punerii în practică a SESAR contribuie la modernizarea infrastructurii de management al traficului aerian și la creșterea nivelului de siguranță și eficiență a serviciilor de navigație aeriană. Modernizarea sistematică a infrastructurii ATM, prin implementarea coordonată a funcționalităților prevăzute în Planul general european ATM, va contribui indirect la menținerea și îmbunătățirea conectivității aeriene, cu efecte pozitive asupra mobilității persoanelor și a activității economice aferente sectorului aviației civile. 4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Fără impact asupra datelor cu caracter personal. 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Fără impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul nu introduce măsuri directe de reglementare a protecției mediului. Cu toate acestea, implementarea coordonată a funcționalităților ATM identificate în Planul general european ATM, prin punerea în practică a proiectelor comune SESAR, poate contribui indirect la optimizarea utilizării spațiului aerian, la reducerea întârzierilor și la scurtarea rutelor de zbor. Aceste efecte operaționale pot conduce la reducerea consumului de combustibil și a emisiilor

generate de activitatea aeronautică, contribuind astfel la obiectivele mai largi de reducere a impactului de mediu al sectorului aviației.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu au fost identificate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul național constituie reglementări armonizate ale cadrului normativ european și transpune Reg. UE 409/2013. În acest sens a fost elaborat și completat Tabelul de concordanță corespunzător rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a HG nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Ulterior aprobării proiectului și creării cadrului juridic național aferent proiectelor comune, va fi elaborat și aprobat cadrul normativ subordonat (proceduri, instrucțiuni, criterii de selectare a organismului care gestionează punerea în practică etc.) la nivelul MIDR, AAC și Î.S. MoldATSA.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului de act normativ a fost plasat pe pagina particip.gov.md, la link-ul:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-definirea-proiectelor-c/16631> , iar setul proiectului de hotărâre va putea fi accesat în directoriul „Transparență decizională/Anunțuri privind consultările publice” și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md după examinarea în cadrul Ședinței secretarilor generali.

Proiectul va fi consultat și avizat cu părțile interesate și implicate în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative. Astfel, în cadrul procesului de consultare/avizare, următoarele instituții sunt vizate:

Ministerul Finanțelor,

- Ministerul Afacerilor Interne,
- Agenția Proprietății Publice (inclusiv Î.S. „MoldATSA”),
- Autoritatea Aeronautică Civilă
- Centrul de Armonizare a Legislației.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi supus prezentării către autoritățile publice responsabile pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE și ulterior expertizei anticorupție și a expertizei

juridice, conform art. 34 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Concluziile expertizelor vor fi incluse în nota de fundamentare la proiectul actului normativ.

a) Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind prezentată expertiza Centrului de Armonizare a Legislației. Urmare recepționării expertizei de compatibilitate cu legislația UE, Tabelul de compatibilitate va fi ajustat, iar concluziile vor fi reflectate în Sinteza proiectului.

b) Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi remis spre expertizare Centrului Național Anticorupție în conformitate cu prevederile art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului anticorupție.

c) Constatările expertizei juridice

Proiectul va fi remis spre expertizare Ministerului Justiției conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului de expertiză juridică.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul este un act nou, iar urmare aprobării, va fi elaborat și aprobat cadrul normativ subordonat (proceduri, instrucțiuni etc.) la nivelul MIDR și AAC.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În contextul implementării prevederilor Anexei III la Acordul privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre, semnat la Bruxelles la 26 iunie 2012 (ratificat prin Legea nr.292 din 21.12.2012), transpunerea parțială a prevederilor Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 este necesară în contextul în care Republica Moldova și-a declarat interesul și angajamentul de a se integra treptat în Cerul Unic European (SES) cu toate obligațiile și drepturile care decurg din aceasta.

Pentru implementarea efectivă a prevederilor proiectului, vor fi necesare următoarele măsuri:

- elaborarea și aprobarea procedurii de selectare a organismului care gestionează punerea în practică, la nivelul MIDR;
- elaborarea și aprobarea programului de punere în practică, de către organismul care gestionează punerea în practică, în coordonare cu Eurocontrol, întreprinderea comună SESAR și autoritățile militare competente;
- identificarea și aprobarea proiectelor de implementare eligibile pentru sprijin financiar, în conformitate cu normele aplicabile;
- consolidarea capacității instituționale a AAC și Î.S. MoldATSA pentru participarea la mecanismele de monitorizare și raportare aferente proiectelor comune.

Având în vedere că prezentul act normativ urmează să intre în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, măsurile de implementare vor fi realizate ulterior aderării, în

funcție de nivelul de integrare a Republicii Moldova în mecanismele Cerului Unic European și ale programului SESAR. În acest sens, ulterior aderării, vor fi necesare:

- desemnarea sau selectarea organismului responsabil de gestionarea punerii în practică;
- elaborarea și aprobarea programului de punere în practică;
- identificarea proiectelor de implementare eligibile;
- instituirea mecanismelor de monitorizare și raportare;
- consolidarea capacităților instituționale ale autorităților și organizațiilor implicate.

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA

Tabel de Concordanță

1. Titlul actului Uniunii Europene Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernanței și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian (Text cu relevanță pentru SEE)Text cu relevanță pentru SEE, nr. CELEX: 32013R0409 , astfel cum a fost modificat ultima oară prin REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2021/116 AL COMISIEI din 1 februarie 2021, publicat în Jurnalul Oficial al UE JO L 123 4.5.2013. Amendamente incluse: - Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/116.
2. Titlul proiectului de act normative național Proiectul hotărârii de Guvern privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernanței și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian
3. Gradul de compatibilitate Compatibil
4. Autoritatea/persoana responsabilă Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Alexandru Otgon
5. Data întocmirii/actualizării Mai 2026

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
CAPITOLUL I PRINCIPII GENERALE Articolul 1 Obiectul și domeniul de aplicare (1) Prezentul regulament definește proiectele comune menționate la articolul 15a din Regulamentul (CE) nr. 550/2004, explică modul în care acestea sunt guvernate și identifică stimulente pentru punerea în practică a acestora.	Capitolul I PRINCIPII GENERALE 1. Prezentul Regulament definește proiectele comune în vederea îmbunătățirii performanței Cerului unic european, stabilește modul în care acestea sunt guvernate și identifică stimulente pentru punerea în practică a acestora.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Prezentul regulament se aplică Rețelei europene de management al traficului aerian (EATMN).	2. Prezentul Regulament se aplică Rețelei europene de management al traficului aerian (EATMN). Prevederile acestuia devin aplicabile Republicii Moldova de la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
Articolul 2 Definiții În sensul prezentului regulament, se aplică definițiile prevăzute la articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 549/2004 și la articolul 2 din Regulamentul (UE) nr. 677/2011. În plus, se aplică următoarele definiții:	3. În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele noțiuni: 3.1. întreprinderea comună SESAR - organism European responsabil de gestionarea și coordonarea fazei de dezvoltare a proiectului SESAR din care fac parte Membrii fondatori ai întreprinderii comune „Proiectul de cercetare privind ATM în contextul Cerului unic european, Uniunea Europeană - reprezentată de Comisie, Organizația Europeană pentru Siguranța	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
1. „întreprinderea comună SESAR” înseamnă organismul instituit prin Regulamentul (CE) nr. 219/2007 al Consiliului sau succesorul acestuia, însărcinat cu gestionarea și coordonarea fazei de dezvoltare a proiectului SESAR; 2. „sistem de tarifyare” înseamnă sistemul stabilită prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2019/317 al Comisiei; 3. „funcționalitate ATM” înseamnă un grup de funcții sau servicii operaționale ATM interoperabile legate de traiectorie, de managementul spațiului aerian și al mișcării la sol sau de partajarea informațiilor în cadrul mediilor de operare pe rută, în zona terminală, pe aeroport sau în rețea; 3a. „subfuncționalitate ATM” înseamnă o parte integrantă a unei funcționalități ATM care constă într-o funcție sau într-un serviciu operațional și care contribuie la domeniul general de aplicare al funcționalității;	1. Navigației Aeriene (EUROCONTROL) și membrii asociați, sau succesorul acestuia, însărcinat cu gestionarea și coordonarea fazei de dezvoltare a proiectului SESAR 3.2. sistem de tarifyare – ansamblul normelor, procedurilor și mecanismelor aplicabile pentru determinarea costurilor eligibile, stabilirea tarifelor unitare, calcularea și perceperea tarifelor aferente serviciilor de navigație aeriană. 3.3. funcționalitatea ATM - un grup de funcții sau servicii operaționale ATM interoperabile legate de traiectorie, de managementul spațiului aerian și al mișcării la sol sau de partajarea informațiilor în cadrul mediilor de operare pe rută, în zona terminală, pe aeroport sau în rețea; 3.4. subfuncționalitate ATM - o parte integrantă a unei funcționalități ATM care constă într-o funcție sau într-un serviciu operațional și care contribuie la domeniul general de aplicare al funcționalității;		

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
3b. „soluție SESAR” înseamnă un rezultat al fazei de dezvoltare a SESAR, care introduce tehnologii standardizate și interoperabile noi sau îmbunătățite și proceduri operaționale armonizate care sprijină punerea în aplicare a Planului general european ATM; 4.„punerea în practică a SESAR” înseamnă activitățile și procesele legate de industrializarea și implementarea funcționalităților ATM identificate în Planul general pentru ATM; 4a. „implementare sincronizată” înseamnă implementarea în mod sincronizat a funcționalităților ATM într-o zonă geografică definită, care include cel puțin două state membre din cadrul EATMN, sau între părți interesate operaționale din aer și de la sol, pe baza unei planificări comune care include date-țintă pentru implementare și măsurile tranzitorii relevante pentru punerea lor progresivă în practică și care implică multiple părți interesate operaționale; 5.„industrializarea” funcționalităților ATM are loc în	3.5. soluție SESAR - un rezultat al fazei de dezvoltare a SESAR, care introduce tehnologii standardizate și interoperabile noi sau îmbunătățite și proceduri operaționale armonizate care sprijină punerea în aplicare a Planului general european ATM; 3.6. punerea în practică a SESAR - activități și procese legate de industrializarea și implementarea funcționalităților ATM identificate în Planul general pentru ATM; 3.7. implementare sincronizată - implementarea în mod sincronizat a funcționalităților ATM într-o zonă geografică definită, care include cel puțin două state membre din cadrul EATMN, sau între părți interesate operaționale din aer și de la sol, pe baza unei planificări comune care include date-țintă pentru implementare și măsurile tranzitorii relevante pentru punerea lor progresivă în practică și care implică multiple părți interesate operaționale; 3.8. industrializarea - funcționalități ATM care au loc în urma validării acestora și		

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
urma validării acestora și înseamnă activitățile și procesele care cuprind standardizarea, certificarea și producția de către industria prelucrătoare (producătorii de echipamente terestre și de bord); 6.„implementarea” în ceea ce privește funcționalităților ATM înseamnă achiziționarea, instalarea testarea și punerea în serviciu a echipamentelor și sistemelor, incluzând procedurile operaționale asociate, precum și cursurile de pregătire aferente realizate de părțile interesate operaționale; 6a. dată-țintă pentru implementare” înseamnă o dată până la care trebuie finalizată implementarea funcționalității sau a subfuncționalității ATM; 6b. „data-țintă pentru industrializare” înseamnă o dată până la care standardele și specificațiile trebuie să fie disponibile pentru funcționalitatea sau subfuncționalitatea ATM pentru a permite implementarea sa; 7.„modificare operațională esențială” înseamnă o modificare	înseamnă activitățile și procesele care cuprind standardizarea, certificarea și producția de către industria prelucrătoare (producătorii de echipamente terestre și de bord); 3.9. implementarea funcționalităților ATM - achiziționarea, instalarea testarea și punerea în serviciu a echipamentelor și sistemelor, incluzând procedurile operaționale asociate, precum și cursurile de pregătire aferente realizate de părțile interesate operaționale; 3.10. dată-țintă pentru implementare - dată până la care trebuie finalizată implementarea funcționalității sau a subfuncționalității ATM 3.11. dată-țintă pentru industrializare - dată până la care standardele și specificațiile trebuie să fie disponibile pentru funcționalitatea sau subfuncționalitatea ATM pentru a permite implementarea sa; 3.12. modificare operațională esențială - o modificare operațională a		

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
operațională a managementului traficului aerian (ATM) care asigură părților interesate operaționale îmbunătățiri semnificative ale performanței rețelei, după cum prevede Planul general pentru ATM; 8.,„sistem de performanță” înseamnă un sistem stabilit prin Regulamentul (UE) nr. 2019/317; 9.,obiective de performanță la nivelul Uniunii Europene” înseamnă obiectivele menționate la articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 2019/317; 10.,părți interesate operaționale” înseamnă următoarele părți, atât civile cât și militare: utilizatorii spațiului aerian, furnizorii de servicii de navigație aeriană și operatorii aeroportuari. 11. „proiect SESAR” înseamnă un ciclu de inovare care asigură Uniunii un sistem de management al	managementului traficului aerian (ATM) care asigură părților interesate operaționale îmbunătățiri semnificative ale performanței rețelei, după cum prevede Planul general pentru ATM; 3.13. sistem de performanță - întreg cadru instituțional, metodologic și procedural pentru monitorizarea, evaluarea și gestionarea performanței serviciilor de navigație aeriană și a funcțiilor de rețea ATM; 3.14. obiective de performanță - ținte obligatorii stabilite de Comisie pentru ariile-cheie de performanță ale serviciilor de navigație aeriană și funcțiilor rețelei ATM, care sunt ulterior traduse în obiective naționale sau FAB (Functional Airspace Blocks); 3.15. părți interesate operaționale - părți, atât civile cât și militare: utilizatorii spațiului aerian, furnizorii de servicii de navigație aeriană și operatorii aeroportuari. 3.16. proiect SESAR - un ciclu de inovare care asigură Uniunii un sistem de management al traficului aerian de înaltă		

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
traficului aerian de înaltă performanță, standardizat și interoperabil, care cuprinde fazele de definire, dezvoltare și punere în practică a SESAR.	performanță, standardizat și interoperabil, care cuprinde fazele de definire, dezvoltare și punere în practică a SESAR.		
Articolul 3 Planul general pentru ATM (1) Planul general pentru ATM este foaia de parcurs care stimulează modernizarea sistemului european ATM și care asigură legătura dintre cercetarea și dezvoltarea privind SESAR și activitățile de punere în practică. Acest plan este instrumentul-cheie SES pentru funcționarea neîntreruptă a EATMN și punerea în practică în timp util, coordonată și sincronizată a SESAR.	CAPITOLUL II PLANUL GENERAL PENTRU ATM 4. Planul general pentru ATM este foaia de parcurs care stimulează modernizarea sistemului european ATM și care asigură legătura dintre cercetarea și dezvoltarea privind SESAR și activitățile de punere în practică. Acest plan este instrumentul-cheie SES pentru funcționarea neîntreruptă a EATMN și punerea în practică în timp util, coordonată și sincronizată a SESAR.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Actualizările Planului general pentru ATM contribuie la atingerea obiectivelor de performanță la nivelul Uniunii Europene și mențin coerența între aceste obiective, punerea în practică a SESAR și activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR. În acest scop, actualizările Planului general pentru ATM țin cont de Planul strategic al rețelei și de Planul de administrare a rețelei.	5. Actualizările Planului general pentru ATM contribuie la atingerea obiectivelor de performanță la nivelul Uniunii Europene și mențin coerența între aceste obiective, punerea în practică a SESAR și activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR. În acest scop, la actualizarea Planului general pentru ATM se va ține cont de Planul strategic al rețelei și de Planul de administrare a rețelei.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
CAPITOLUL II PROIECTE COMUNE Articolul 4 Obiectivul și conținutul (1) Proiectele comune identifică funcționalitățile ATM și subfuncționalitățile acestora. Aceste funcționalități și subfuncționalități trebuie să se bazeze pe soluțiile SESAR care abordează modificările operaționale esențiale definite în Planul general european ATM, trebuie să fie pregătite pentru implementare și necesită o implementare sincronizată.	CAPITOLUL III PROIECTE COMUNE. OBIECTIVUL ȘI CONȚINUTUL 6. Proiectele comune identifică funcționalitățile ATM și subfuncționalitățile acestora. Funcționalitățile și subfuncționalitățile: 6.1. se bazează pe soluțiile SESAR care abordează modificările operaționale esențiale definite în Planul general european ATM; 6.2. sunt pregătite pentru implementare, care necesită a fi sincronizată.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
Gradul de pregătire pentru implementare este evaluat, printre altele, pe baza rezultatelor validării efectuate în faza de dezvoltare, a stadiului industrializării și a unei evaluări a interoperabilității, precum și în raport cu Planul mondial de navigație aeriană al Organizației Aviației Civile Internaționale („OACI”) și cu materialele relevante ale OACI.	7. Gradul de pregătire pentru implementare este evaluat, pe baza rezultatelor validării efectuate în faza de dezvoltare, a stadiului industrializării și a unei evaluări a interoperabilității, precum și în raport cu Planul mondial de navigație aeriană al Organizației Aviației Civile Internaționale („OACI”) și cu materialele relevante ale OACI.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Proiectele comune stabilesc pentru fiecare funcționalitate și subfuncționalitate ATM următoarele caracteristici:	8. Proiectele comune stabilesc pentru fiecare funcționalitate și subfuncționalitate ATM următoarele caracteristici:	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(a) modificările operaționale esențiale la care contribuie; (b) domeniul de aplicare operațional și tehnic; (c) domeniul de aplicare geografic; (d) părțile interesate operaționale care au obligația de a le implementa; (e) cerințele de sincronizare; (f) datele-țintă pentru implementare; (g) interdependențele cu alte funcționalități sau subfuncționalități.	8.1. modificările operaționale esențiale la care contribuie; 8.2. domeniul de aplicare operațional și tehnic; 8.3. domeniul de aplicare geografic; 8.4. părțile interesate operaționale care au obligația de a le implementa; 8.5. cerințele de sincronizare; 8.6. datele-țintă pentru implementare; 8.7. interdependențele cu alte funcționalități sau subfuncționalități.		Moldova la Uniunea Europeană
(3) Prin derogare de la alineatul (1), proiectele comune pot include și funcționalități sau subfuncționalități ATM care nu sunt pregătite pentru implementare, dar care constituie o componentă esențială a proiectului comun în cauză și cu condiția să se considere că industrializarea acestora se va finaliza în termen de trei ani de la adoptarea proiectului comun în cauză. În acest scop, în proiectul comun, se definește și o dată-țintă pentru industrializarea respectivelor funcționalități sau subfuncționalități ATM.	9. Prin derogare de la pct. 6-7, proiectele comune pot include și funcționalități sau subfuncționalități ATM care nu sunt pregătite pentru implementare, dar care constituie o componentă esențială a proiectului comun în cauză și cu condiția să se considere că industrializarea acestora se va finaliza în termen de trei ani de la adoptarea proiectului comun în cauză. În acest scop, în proiectul comun, se definește și o dată-țintă pentru industrializarea respectivelor funcționalități sau subfuncționalități ATM.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(4) La expirarea datei-țintă pentru industrializare, Comisia, cu sprijinul Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației, verifică dacă funcționalitățile sau subfuncționalitățile ATM menționate la alineatul (3) au fost standardizate și dacă sunt pregătite pentru implementare. În cazul în care se constată că nu sunt pregătite pentru implementare, acestea sunt retrase din regulamentul privind proiectul comun.	10. La expirarea datei-țintă pentru industrializare, Comisia, cu sprijinul Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației, verifică dacă funcționalitățile sau subfuncționalitățile ATM menționate la pct. 9 au fost standardizate și dacă sunt pregătite pentru implementare. În cazul în care se constată că nu sunt pregătite pentru implementare, acestea sunt retrase din regulamentul privind proiectul comun.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(5) Organismul care gestionează punerea în practică, întreprinderea comună SESAR, organizațiile europene de standardizare, Eurocae și industria producătoare relevantă cooperează sub coordonarea Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației pentru a se asigura că data-țintă pentru industrializare este respectată.	11. Organismul care gestionează punerea în practică, întreprinderea comună SESAR, organizațiile europene de standardizare, Eurocae și industria producătoare relevantă cooperează sub coordonarea Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației pentru a se asigura că data-țintă pentru industrializare este respectată.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(6) De asemenea, proiectele comune: (a) sunt în concordanță cu obiectivele de performanță la nivelul Uniunii Europene și contribuie la acestea;	12. De asemenea, proiectele comune: 12.1. sunt în concordanță cu obiectivele de performanță la nivelul Uniunii Europene și contribuie la acestea;	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(b) demonstrează, bazându-se pe o analiză cost-beneficiu, că perspectivele comerciale pentru EATMN sunt pozitive și identifică orice potențial impact negativ, la nivel local sau regional, pentru fiecare categorie dată de părți interesate operaționale; (c) țin seama de elementele relevante ale punerii în practică precizate în planul strategic al rețelei și în planul de administrare a rețelei ale administratorului de rețea; (d) demonstrează o performanță de mediu îmbunătățită.	12.2. demonstrează, bazându-se pe o analiză cost-beneficiu, că perspectivele comerciale pentru EATMN sunt pozitive, și identifică orice potențial impact negativ, la nivel local sau regional, pentru fiecare categorie dată de părți interesate operaționale; 12.3. țin seama de elementele relevante ale punerii în practică precizate în Planul strategic al rețelei și în Planul de administrare a rețelei ale administratorului de rețea. 12.4. demonstrează o performanță de mediu îmbunătățită.		
Articolul 5 Elaborare, adoptare și implementare (1) Comisia elaborează propuneri de proiecte comune în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 4.	CAPITOLUL IV ELABORARE, ADOPTARE ȘI IMPLEMENTARE 13. Propunerile de proiecte comune sunt elaborate de către Comisie în conformitate cu cerințele prevăzute la pct. 6-12.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Comisia este asistată de administratorul de rețea, Agenția Europeană pentru Siguranța Aviației, de organismul de evaluare a performanțelor, în cadrul rolurilor	14. Comisia este asistată de administratorul de rețea, Agenția Uniunii Europene de Siguranța Aviației, de organismul de evaluare a performanțelor, în cadrul rolurilor și responsabilităților lor corespunzătoare, precum și de	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
și responsabilităților lor corespunzătoare, precum și de întreprinderea comună SESAR, Eurocontrol, organizațiile europene de standardizare, Eurocae și organismul care gestionează punerea în practică. Aceste organisme implică părțile interesate operaționale și industria prelucrătoare.	întreprinderea comună SESAR, Eurocontrol, organizațiile europene de standardizare, Eurocae și organismul care gestionează punerea în practică. Aceste organisme implică părțile interesate operaționale și industria prelucrătoare.		Moldova la Uniunea Europeană
(2a) La cererea Comisiei, Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației emite un aviz cu privire la pregătirea tehnică pentru punerea în practică a funcționalităților ATM și a subfuncționalităților acestora, propuse pentru un proiect comun.	15. La cererea Comisiei, Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației emite un aviz cu privire la pregătirea tehnică pentru punerea în practică a funcționalităților ATM și a subfuncționalităților acestora, propuse pentru un proiect comun.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(3) Comisia se consultă, în ceea ce privește propunerile sale de proiecte comune, cu părțile interesate, în conformitate cu articolele 6 și 10 din Regulamentul (CE) nr. 549/2004, inclusiv prin intermediul Agenției Europene de Apărare în cadrul mandatului acesteia care constă în a facilita coordonarea punctelor de vedere din domeniul militar, precum și cu grupul consultativ de experți privind dimensiunea socială a cerului unic european.	16. Comisia se consultă, în ceea ce privește propunerile sale de proiecte comune, cu părțile interesate, în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare a Cerului unic european, inclusiv prin intermediul Agenției Europene de Apărare în cadrul mandatului acesteia care constă în a facilita coordonarea punctelor de vedere din domeniul militar, precum și cu grupul consultativ de experți privind dimensiunea socială a cerului unic european.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
Comisia verifică dacă propunerile de proiecte comune sunt aprobate de	17. Comisia verifică dacă propunerile de proiecte comune sunt aprobate de utilizatorii spațiului aerian și de părțile	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
utilizatorii spațiului aerian și de părțile interesate operaționale de la sol care trebuie să implementeze un anumit proiect comun.	interesate operaționale de la sol care trebuie să implementeze un anumit proiect comun.		aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(5) Comisia adoptă proiectele comune și orice modificare adusă acestora în conformitate cu procedura menționată la articolul 15a alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 550/2004.	18. proiectele comune și orice modificare adusă acestora sunt adoptate de către Comisie.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(6) Proiectele comune sunt implementate prin proiecte de implementare și în conformitate cu programul de punere în practică definit în capitolul III secțiunea 2.	19. Proiectele comune sunt implementate prin proiecte de implementare și în conformitate cu programul de punere în practică definit de prevederile pct. 45 – pct. 50.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(7) statele membre și administratorul de rețea includ investițiile legate de implementarea proiectelor comune în planurile de performanță și în planul de performanță al rețelei.	20. Administratorul de rețea includ investițiile legate de implementarea proiectelor comune în planurile de performanță și în planul de performanță al rețelei.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
Articolul 6 Monitorizare	CAPITOLUL V MONITORIZARE	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(1) Comisia monitorizează implementarea proiectelor comune și impactul acestora asupra performanței EATMN cu ajutorul	21. Prin intermediul unor cerințe specifice de raportare, implementarea proiectelor comune și impactul acestora asupra performanței EATMN, se monitorizează		

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
unor cerințe specifice de raportare. Aceste cerințe se stabilesc de Comisie în temeiul parteneriatului-cadru menționat la articolul 9 alineatul (5).	de către Comisie. Cerințele se stabilesc de Comisie în temeiul parteneriatului-cadru menționat la pct. 34.		
(2) Atunci când monitorizează eficacitatea proiectelor comune în ceea ce privește performanța EATMN, Comisia utilizează în mod optim instrumentele existente de monitorizare și de raportare și este asistată, în special, de administratorul de rețea și de organismul de evaluare a performanțelor, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 677/2011 și cu Regulamentul (UE) nr. 691/2010, și de Agenția Europeană de Siguranță a Aviației cu privire la aspectele legate de siguranță.	22. În procesul de monitorizare a eficacității proiectelor comune în ceea ce privește performanța EATMN, Comisia utilizează în mod optim instrumentele existente de monitorizare și de raportare și este asistată de administratorul de rețea, de organismul de evaluare a performanțelor și de AUESA cu privire la aspectele legate de siguranță.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(3) Comitetul pentru cerul unic este informat în legătură cu implementarea proiectelor comune.	23. Comitetul pentru cerul unic este informat în legătură cu implementarea proiectelor comune.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
CAPITOLUL III GUVERNANȚA PUNERII ÎN PRACTICĂ ȘI STIMULENTE SECȚIUNEA 1	CAPITOLUL VI GUVERNANȚA PUNERII ÎN PRACTICĂ ȘI STIMULENTE	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
Guvernanța punerii în practică Articolul 7 Principii generale (1) Guvernanța punerii în practică asigură implementarea în timp util, coordonată și sincronizată a proiectelor comune și se intersectează în același timp cu industrializarea, pe care o facilitează.	24. Guvernanța punerii în practică asigură implementarea în timp util, coordonată și sincronizată a proiectelor comune și se intersectează în același timp cu industrializarea, pe care o facilitează.		Moldova la Uniunea Europeană
(2) Guvernanța desfășurării cuprinde trei niveluri: nivelul de politică, nivelul de management și nivelul de implementare.	25. Guvernanța desfășurării cuprinde trei niveluri: nivelul de politică, nivelul de management și nivelul de implementare.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernanță aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
Articolul 8 Nivelul de politică (1) Nivelul de politică răspunde de supravegherea punerii în practică a SESAR, asigurând totodată că aceasta este în conformitate cu cadrul de reglementare privind cerul unic european și protejează interesul public.	CAPITOLUL VII NIVELUL DE POLITICĂ 26. Nivelul de politică răspunde de supravegherea punerii în practică a SESAR, asigurând totodată că aceasta este în conformitate cu cadrul de reglementare privind cerul unic european și protejează interesul public.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernanță aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(2) Comisia este responsabilă pentru nivelul de politică, în special pentru: (a) elaborarea și adoptarea proiectelor comune în conformitate cu articolul 5; (b) selectarea organismului care gestionează punerea în practică, aprobarea programului de punere în practică și selectarea proiectelor de implementare; (c) gestionarea fondurilor Uniunii care sprijină organismul care gestionează punerea în practică și proiectele de implementare; (d) identificarea stimulentei pentru punerea în practică a SESAR, precum și asigurarea aplicării acordului-cadru de parteneriat încheiat cu organismul care gestionează punerea în practică, în conformitate cu articolul 9 alineatul (5), și a tuturor acordurilor relevante pentru proiectele de implementare; (e) promovarea participării părților interesate civile și militare;	27. Comisia este responsabilă pentru nivelul de politică, în special pentru: 27.1. elaborarea și adoptarea proiectelor comune în conformitate cu prevederile pct. 13 – pct. 20; 27.2. selectarea organismului care gestionează punerea în practică, aprobarea programului de punere în practică și selectarea proiectelor de implementare; 27.3. gestionarea fondurilor Uniunii care sprijină organismul care gestionează punerea în practică și proiectele de implementare; 27.4. identificarea stimulentei pentru punerea în practică a SESAR, precum și asigurarea aplicării acordului-cadru de parteneriat încheiat cu organismul care gestionează punerea în practică, în conformitate pct. 30-40 și a tuturor acordurilor relevante pentru proiectele de implementare; 27.5. promovarea participării părților interesate civile și militare;	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(f)dezvoltarea cooperării și coordonării cu țările terțe; (g)instituirea coordonării cu AESA și cu organizațiile europene de standardizare și de certificare, pentru a facilita industrializarea și pentru a promova interoperabilitatea funcționalităților și a subfuncționalităților ATM; (h)monitorizarea punerii în practică a proiectelor comune și a contribuției acestora la atingerea obiectivelor de performanță la nivelul Uniunii Europene; (i)formularea de recomandări adresate părților interesate operaționale și statelor membre.	27.6. dezvoltarea cooperării și coordonării cu țările terțe; 27.7. instituirea unei coordonări cu AESA și cu organizațiile europene de standardizare și de certificare pentru a facilita industrializarea și pentru a promova interoperabilitatea funcționalităților și subfuncționalităților ATM; 27.8. monitorizarea punerii în practică a proiectelor comune și a contribuției acestora la atingerea obiectivelor de performanță la nivelul Uniunii Europene; 27.9. formularea de recomandări adresate părților interesate operaționale.		
(3) Comisia este asistată de Comitetul pentru cerul unic, organismul consultativ sectorial, Grupul consultativ de experți privind dimensiunea socială a cerului unic european, autoritățile naționale de supraveghere și organismul de evaluare a performanțelor, în cadrul rolurilor și responsabilităților lor respective	28. Comisia este asistată de Comitetul pentru cerul unic, organismul consultativ sectorial, Grupul consultativ de experți privind dimensiunea socială a cerului unic european, autoritățile naționale de supraveghere și organismul de evaluare a performanțelor, în cadrul rolurilor și responsabilităților lor respective care sunt definite în cadrul de reglementare privind cerul unic european. Comisia poate	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
care sunt definite în cadrul de reglementare privind cerul unic european. Comisia poate consulta Comitetul pentru cerul unic în legătură cu orice aspect privind aplicarea prezentului regulament.	consulta Comitetul pentru cerul unic în legătură cu orice aspect privind aplicarea prezentului regulament.		
(4) De asemenea, Comisia implică, în cadrul responsabilităților și rolurilor lor respective, următorii actori: (a) Eurocontrol, prin intermediul acordurilor de cooperare dintre Eurocontrol și Uniune, pentru a profita pe deplin de cunoștințele și experiența sa și de competențele sale civil-militare și paneuropene; (b) Agenția Europeană de Apărare, pentru a facilita coordonarea punctelor de vedere din domeniul militar furnizate de statele membre și de organizațiile militare internaționale relevante în ceea ce privește punerea în practică a SESAR și în sprijinul acestora, precum și pentru a informa mecanismele de planificare militară în legătură cu cerințele care decurg din punerea în practică a SESAR;	29. De asemenea, Comisia implică, în cadrul responsabilităților și rolurilor lor respective, următorii actori: 29.1. Eurocontrol, prin intermediul acordurilor de cooperare dintre Eurocontrol și Uniune, pentru a profita pe deplin de cunoștințele și experiența sa și de competențele sale civil-militare și paneuropene; 29.2. Agenția Europeană de Apărare, pentru a facilita coordonarea punctelor de vedere din domeniul militar furnizate de statele membre și de organizațiile militare internaționale relevante în ceea ce privește punerea în practică a SESAR și în sprijinul acestora, precum și pentru a informa mecanismele de planificare militară în legătură cu cerințele care decurg din punerea în practică a SESAR;	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(c) Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației, pentru a se asigura că cerințele și standardele de siguranță, de interoperabilitate și de mediu ale proiectelor comune sunt stabilite în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului (3) și cu normele sale de punere în aplicare, precum și cu Planul european pentru siguranța aviației instituit în conformitate cu articolul 6 din regulamentul menționat; (d)întreprinderea comună SESAR, pentru a asigura o legătură permanentă între activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR și desfășurarea SESAR și pentru a garanta că proiectele comune și programul de punere în practică sunt în conformitate cu Planul general pentru ATM; (e)organizațiile europene de standardizare și Eurocae, pentru a facilita și pentru a monitoriza procesele de standardizare industrială și utilizarea standardelor rezultate.	29.3. AESA, pentru a se asigura că cerințele și standardele de siguranță, de interoperabilitate și de mediu ale proiectelor comune sunt conforme cu Planul european pentru siguranța aviației; 29.4. întreprinderea comună SESAR, pentru a asigura o legătură permanentă între activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR și desfășurarea SESAR și pentru a garanta că proiectele comune și programul de punere în practică sunt în conformitate cu Planul general pentru ATM; 29.5. organizațiile europene de standardizare și Eurocae, pentru a facilita și pentru a monitoriza procesele de standardizare industrială și utilizarea standardelor rezultate.		

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
Articolul 9 Nivelul de management (1) Organismul care gestionează punerea în practică este responsabil pentru nivelul de management.	Capitolul VIII Nivelul de management 30. Organismul care gestionează punerea în practică este responsabil pentru nivelul de management.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Organismul care gestionează punerea în practică răspunde în special de: (a)elaborarea, propunerea, menținerea la zi și implementarea programului de punere în practică, în conformitate cu secțiunea 2; (b)implicarea în proces a părților interesate operaționale care trebuie să participe la implementarea proiectelor comune; (c)stabilirea de mecanisme și procese decizionale care asigură o sincronizare eficientă și o coordonare globală a proiectelor de implementare și a investițiilor aferente, în conformitate cu programul de punere în practică;	31. Organismul care gestionează punerea în practică răspunde în special de: 31.1. elaborarea, propunerea, menținerea la zi și implementarea programului de punere în practică, în conformitate cu pct. 45-50; 31.2. implicarea în proces a părților interesate operaționale care trebuie să participe la implementarea proiectelor comune; 31.3. stabilirea de mecanisme și procese decizionale care asigură o sincronizare eficientă și o coordonare globală a proiectelor de implementare și a investițiilor aferente, în conformitate cu programul de punere în practică; 31.4. garantarea unei gestionări eficace a riscurilor și a conflictelor de interese;	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(d)garantarea unei gestionări eficace a riscurilor și a conflictelor de interese; (e)consilierea Comisiei cu privire la aspecte legate de implementarea proiectelor comune și de elaborarea unor noi proiecte comune; (f)implementarea deciziilor Comisiei, precum și asigurarea și monitorizarea acestei implementări de către nivelul de implementare; (g)identificarea celor mai adecvate mecanisme de finanțare care combină finanțarea publică și cea privată; (h)monitorizarea implementării programului de punere în practică; (i)raportarea către Comisie; (j)asigurarea unei coordonări adecvate cu autoritățile naționale de supraveghere.	31.5. consilierea Comisiei cu privire la aspecte legate de implementarea proiectelor comune și de elaborarea unor noi proiecte comune; 31.6. implementarea deciziilor Comisiei, precum și asigurarea și monitorizarea acestei implementări de către nivelul de implementare; 31.7. identificarea celor mai adecvate mecanisme de finanțare care combină finanțarea publică și cea privată; 31.8. monitorizarea implementării programului de punere în practică; 31.9. raportarea către Comisie; 31.10. asigurarea unei coordonări adecvate cu autoritățile naționale de supraveghere; 31.11. asigurarea unei coordonări adecvate cu AUESA.		

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(k) asigurarea unei coordonări adecvate cu Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației.			
(3) Organismul care gestionează punerea în practică este compus din grupuri de părți interesate operaționale sau din părți interesate operaționale individuale, inclusiv părți originare din țări terțe, conform condițiilor definite în programele de finanțare relevante ale Uniunii. Părțile interesate operaționale pot participa la activitățile organismului care gestionează punerea în practică prin intermediul structurilor FAB.	32. Organismul care gestionează punerea în practică este compus din grupuri de părți interesate operaționale sau din părți interesate operaționale individuale, inclusiv părți originare din țări terțe, conform condițiilor definite în programele de finanțare relevante ale Uniunii. Părțile interesate operaționale pot participa la activitățile organismului care gestionează punerea în practică prin intermediul structurilor FAB.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(4) Organismul care gestionează punerea în practică trebuie să demonstreze, printre altele, capacitatea sa de: (a) a reprezenta părțile interesate operaționale care trebuie să participe la implementarea proiectelor comune; (b) a gestiona programe de implementare multinaționale; (c) a înțelege mecanismele de subvenționare și de finanțare,	33. Organismul care gestionează punerea în practică trebuie să demonstreze, printre altele, capacitatea sa de: 33.1. a reprezenta părțile interesate operaționale care trebuie să participe la implementarea proiectelor comune; 33.2. a gestiona programe de implementare multinaționale; 33.3. a înțelege mecanismele de subvenționare și de finanțare, precum și gestionarea programelor financiare; și	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
precum și gestionarea programelor financiare; și (d)a utiliza structurile existente pentru a implica toate părțile interesate operaționale.	33.4. a utiliza structurile existente pentru a implica toate părțile interesate operaționale.		
(5) Selectarea de către Comisie a membrilor organismului care gestionează punerea în practică are loc prin încheierea unui parteneriat-cadru ca urmare a unei cereri de propuneri, în conformitate cu articolul 178 din Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al Comisiei din 29 octombrie 2012 privind normele de aplicare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (10) (norme de aplicare). Cererea de propuneri definește obiectivele, cerințele și criteriile aplicabile selectării membrilor organismului care gestionează punerea în practică, în conformitate cu normele de aplicare. Comitetul pentru cerul unic este informat în legătură cu procesul de selectare a organismului care gestionează punerea în practică.	34. Selectarea de către Comisie a membrilor organismului care gestionează punerea în practică are loc prin încheierea unui parteneriat-cadru ca urmare a unei cereri de propuneri. Cererea de propuneri definește obiectivele, cerințele și criteriile aplicabile selectării membrilor organismului care gestionează punerea în practică, în conformitate cu normele de aplicare. Comitetul pentru cerul unic este informat în legătură cu procesul de selectare a organismului care gestionează punerea în practică.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(6) Membrii organismului care gestionează punerea în practică execută cel puțin un proiect de implementare sau o parte din acesta.	35. Membrii organismului care gestionează punerea în practică execută cel puțin un proiect de implementare sau o parte din acesta.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(7) Organismul care gestionează punerea în practică încheie acorduri de cooperare adecvate cu administratorul de rețea, întreprinderea comună SESAR și autoritățile militare. Aceste acorduri de cooperare sunt înaintate Comisiei spre aprobare. Cooperarea se desfășoară după cum urmează: (a) organismul care gestionează punerea în practică și administratorul de rețea cooperează pentru a se asigura că sarcinile lor sunt îndeplinite evitând orice formă de duplicare sau de concurență, în special în ceea ce privește aspectele punerii în practică care au un impact asupra infrastructurii de rețea, a organizării spațiului aerian, a performanței, precum și a coerenței cu Planul strategic al rețelei și cu Planul de administrare a rețelei; de asemenea, administratorul de rețea sprijină, în cadrul mandatului său,	36. Organismul care gestionează punerea în practică încheie acorduri de cooperare adecvate cu administratorul de rețea, întreprinderea comună SESAR și autoritățile militare. Aceste acorduri de cooperare sunt înaintate Comisiei spre aprobare. Cooperarea se desfășoară după cum urmează: 36.1. organismul care gestionează punerea în practică și administratorul de rețea cooperează pentru a se asigura că sarcinile lor sunt îndeplinite evitând orice formă de duplicare sau de concurență, în special în ceea ce privește aspectele punerii în practică care au un impact asupra infrastructurii de rețea, a organizării spațiului aerian, a performanței, precum și a coerenței cu Planul strategic al rețelei și cu Planul de administrare a rețelei; de asemenea, administratorul de rețea sprijină, în cadrul mandatului său, membrii organismului care gestionează punerea în practică.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
membrii organismului care gestionează punerea în practică, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) litera (i) și cu articolul 4 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 677/2011; (b)organismul care gestionează punerea în practică cooperează cu întreprinderea comună SESAR pentru a asigura legăturile necesare dintre activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR și punerea în practică a SESAR și se consultă cu întreprinderea comună SESAR cu privire la prioritățile și progresele înregistrate în cursul fazei de dezvoltare în ceea ce privește aspectele legate de industrializare, pentru a asigura coerența cu Planul general pentru ATM; (c)organismul care gestionează punerea în practică lucrează în coordonare cu autoritățile militare pentru a evita orice impact negativ asupra capacităților de apărare naționale și colective.	36.2. organismul care gestionează punerea în practică cooperează cu întreprinderea comună SESAR pentru a asigura legăturile necesare dintre activitățile de cercetare, dezvoltare, inovare și validare privind SESAR și punerea în practică a SESAR și se consultă cu întreprinderea comună SESAR cu privire la prioritățile și progresele înregistrate în cursul fazei de dezvoltare în ceea ce privește aspectele legate de industrializare, pentru a asigura coerența cu Planul general pentru ATM; 36.3. organismul care gestionează punerea în practică lucrează în coordonare cu autoritățile militare pentru a evita orice impact negativ asupra capacităților de apărare naționale și colective.		
(8) Organismul care gestionează punerea în practică ține seama în mod corespunzător de avizul	37. Organismul care gestionează punerea în practică ține seama în mod corespunzător de avizul entităților	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
entităților menționate la alineatul (7) atunci când ia decizii care ar putea avea un impact asupra activităților acestor entități.	menționate la pct. 36 atunci când ia decizii care ar putea avea un impact asupra activităților acestor entități.		aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(9) În caz de dezacord între organismul care gestionează punerea în practică și entitățile menționate la alineatul (7), organismul care gestionează punerea în practică prezintă chestiunea Comisiei pentru ca aceasta din urmă să ia o decizie. Organismul care gestionează punerea în practică se conformează deciziei Comisiei.	38. În caz de dezacord între organismul care gestionează punerea în practică și entitățile menționate la pct. 36, organismul care gestionează punerea în practică prezintă chestiunea Comisiei pentru ca aceasta din urmă să ia o decizie. Organismul care gestionează punerea în practică se conformează deciziei Comisiei.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(10) Pentru a primi, printre altele, informații privind industrializarea produselor, organismul care gestionează punerea în practică solicită asistența industriei prelucrătoare prin acorduri de cooperare care sunt notificate Comisiei.	39. Pentru a primi, printre altele, informații privind industrializarea produselor, organismul care gestionează punerea în practică solicită asistența industriei prelucrătoare prin acorduri de cooperare care sunt notificate Comisiei.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(11) Sub rezerva disponibilității fondurilor și în conformitate cu condițiile prevăzute în programul de finanțare relevant al Uniunii, Comisia oferă sprijin financiar organismului care gestionează punerea în practică doar pentru realizarea sarcinilor sale menționate la alineatul (2).	40. Comisia oferă sprijin financiar organismului care gestionează punerea în practică doar pentru realizarea sarcinilor sale menționate la pct. 31, sub rezerva disponibilității fondurilor și în conformitate cu condițiile prevăzute în programul de finanțare relevant al Uniunii	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
Articolul 10 Nivelul de implementare (1) Nivelul de implementare vizează proiectele de implementare selectate de Comisie cu scopul de a pune în aplicare proiectele comune în conformitate cu programul de punere în practică.	Capitolul IX Nivelul de implementare 41. Nivelul de implementare vizează proiectele de implementare selectate de Comisie cu scopul de a pune în aplicare proiectele comune în conformitate cu programul de punere în practică.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernanță aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Proiectele de implementare sunt selectate de Comisie prin intermediul cererilor de propuneri pentru implementarea programului de punere în practică și în conformitate cu normele și procedurile programelor de finanțare relevante ale Uniunii.	42. Proiectele de implementare sunt selectate de Comisie prin intermediul cererilor de propuneri pentru implementarea programului de punere în practică și în conformitate cu normele și procedurile programelor de finanțare relevante ale Uniunii.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernanță aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(3) Propunerile de proiecte de implementare țin cont în mod corespunzător de maturitatea proceselor de industrializare pentru aceste proiecte, pe baza informațiilor furnizate de industria prelucrătoare, în special cu privire la impactul proiectelor de implementare asupra sistemelor ATM existente, la fezabilitatea tehnică, la estimările de costuri și la foile de parcurs pentru soluțiile tehnice.	43. Propunerile de proiecte de implementare țin cont în mod corespunzător de maturitatea proceselor de industrializare pentru aceste proiecte, pe baza informațiilor furnizate de industria prelucrătoare, în special cu privire la impactul proiectelor de implementare asupra sistemelor ATM existente, la fezabilitatea tehnică, la estimările de costuri și la foile de parcurs pentru soluțiile tehnice.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernanță aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(4) Proiectele de implementare și executarea lor sunt conforme condițiilor convenite cu Comisia.	44. Proiectele de implementare și executarea lor sunt conforme condițiilor convenite cu Comisia.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
SECȚIUNEA 2 Programul de punere în practică Articolul 11 Obiectivul (1) Programul de punere în practică conține un plan de lucru cuprinzător și structurat pentru toate activitățile care trebuie realizate pentru implementarea tehnologiilor, procedurilor și celor mai bune practici necesare punerii în aplicare a proiectelor comune. Programul de punere în practică trebuie să specifice factorii tehnologici pentru implementarea proiectelor comune.	Capitolul X Programul de punere în practică 45. Programul de punere în practică conține un plan de lucru cuprinzător și structurat pentru toate activitățile care trebuie realizate pentru implementarea tehnologiilor, procedurilor și celor mai bune practici necesare punerii în aplicare a proiectelor comune. Programul de punere în practică trebuie să specifice factorii tehnologici pentru implementarea proiectelor comune.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Programul de punere în practică definește modul în care este sincronizată implementarea proiectelor comune în cadrul EATMN, luându-se în considerare cerințele și constrângerile operaționale locale.	46. Programul de punere în practică definește modul în care este sincronizată implementarea proiectelor comune în cadrul EATMN, luându-se în considerare cerințele și constrângerile operaționale locale.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
(3) Programul de punere în practică constituie referința pentru toate părțile interesate operaționale care trebuie să implementeze proiecte comune, precum și pentru nivelurile de management și de implementare. Părțile interesate operaționale furnizează organismului care gestionează punerea în practică informații relevante privind implementarea programului de punere în practică. Programul de punere în practică face parte din acordul-cadru de parteneriat și, ca atare, toți beneficiarii se angajează să îl implementeze.	47. Programul de punere în practică constituie referința pentru toate părțile interesate operaționale care trebuie să implementeze proiecte comune, precum și pentru nivelurile de management și de implementare. Părțile interesate operaționale furnizează organismului care gestionează punerea în practică informații relevante privind implementarea programului de punere în practică. Programul de punere în practică face parte din acordul-cadru de parteneriat și, ca atare, toți beneficiarii se angajează să îl implementeze.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
Articolul 12 Instituirea și implementarea (1) Organismul care gestionează punerea în practică înaintează propunerea privind programul de punere în practică și orice propuneri de modificare Comisiei, spre aprobare.	Capitolul XI Instituirea și implementarea 48. Organismul care gestionează punerea în practică înaintează propunerea privind programul de punere în practică și orice propuneri de modificare Comisiei, spre aprobare.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Atunci când elaborează propunerea privind programul de punere în practică sau propuneri de modificare a acestuia, organismul care gestionează punerea în practică lucrează în coordonare cu administratorul de rețea,	49. Atunci când elaborează propunerea privind programul de punere în practică sau propuneri de modificare a acestuia, organismul care gestionează punerea în practică lucrează în coordonare cu administratorul de rețea, întreprinderea		Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
întreprinderea comună SESAR și autoritățile militare, în conformitate cu articolul 9 alineatul (7).	comună SESAR și autoritățile militare, în conformitate cu pct. 36.		
(3) La adoptarea fiecărui proiect comun, Comisia solicită organismului care gestionează punerea în practică să adapteze programul de punere în practică.	50. La adoptarea fiecărui proiect comun, Comisia solicită organismului care gestionează punerea în practică să adapteze programul de punere în practică.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
SECȚIUNEA 3 Stimulente Articolul 13 Finanțarea din partea Uniunii (1) Finanțarea din partea Uniunii pentru sprijinirea punerii în practică a SESAR se concentrează pe proiectele de implementare prevăzute la articolul 10, care sunt selectate pentru a beneficia de finanțare din partea Uniunii în conformitate cu normele și procedurile programelor de finanțare relevante ale Uniunii.	Capitolul XII Finanțarea 51. Finanțarea din partea Uniunii pentru sprijinirea punerii în practică a SESAR se concentrează pe proiectele de implementare prevăzute la pct. 41 - 44, care sunt selectate pentru a beneficia de finanțare din partea Uniunii în conformitate cu normele și procedurile programelor de finanțare relevante ale Uniunii.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Comisia încheie acorduri contractuale care acoperă proiectele de implementare selectate pentru a beneficia de finanțare din partea Uniunii. Aceste acorduri stabilesc	52. Comisia încheie acorduri contractuale care acoperă proiectele de implementare selectate pentru a beneficia de finanțare din partea Uniunii. Aceste acorduri stabilesc sancțiuni pentru neexecutarea	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
sanctiuni pentru neexecutarea programului de punere în practică și pentru neexecutarea proiectelor de implementare.	programului de punere în practică și pentru neexecutarea proiectelor de implementare.		Moldova la Uniunea Europeană
Articolul 14 Alte stimulente (1) Atunci când se instituie proiecte comune, pot fi identificate stimulente pentru punerea în practică a SESAR conforme cu Regulamentul (CE) nr. 1794/2006 și cu Regulamentul (UE) nr. 691/2010.	53. Atunci când se instituie proiecte comune, pot fi identificate stimulente pentru punerea în practică a SESAR.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
(2) Finanțarea din partea Uniunii acordată în temeiul articolului 13 se consideră ca fiind „alte venituri” în conformitate cu articolul 2 litera (k) din Regulamentul (CE) nr. 1794/2006.	54. Finanțarea din partea Uniunii acordată se consideră ca fiind „alte venituri”.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană
CAPITOLUL IV DISPOZIȚII FINALE Articolul 15 Reexaminarea Comisia reexaminează implementarea proiectelor comune până la sfârșitul celei de a doua perioade de referință stabilite la	Capitolul XIV DISPOZIȚII FINALE Reexaminarea 52. Reexaminarea implementării proiectelor comune se efectuează de către Comisie până la sfârșitul perioade de referință.	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernare aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

6. Actul Uniunii Europene	7. Proiectul de act normativ național	8. Gradul de compatibilitate	9. Observațiile
articolul 7 din Regulamentul (UE) nr. 691/2010. Articolul 16 Intrarea în vigoare Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.	3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană	Compatibil	Participarea deplină la mecanismele SES și la structurile de guvernanță aferente va deveni posibilă odată cu aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană

Nr. 08- 2931 din 28.05.2026

Cancelaria de Stat

Prin prezenta, în conformitate cu pct. 197 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, remitem pentru înregistrare, proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian, care urmează a fi examinat în cadrul următoarei ședințe a secretarilor generali.

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectelor de acte ale Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	proiect de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul are drept scop asigurarea transpunerii Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian, (Text cu relevanță pentru SEE), nr. CELEX: 32013R0409, astfel cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/116 al Comisiei din 1 februarie 2021
4.	Referința la documentul de planificare care prevede	Acțiunea 181, Capitolul 14. Politica de transport din Programul național de aderare a Republicii

	elaborarea proiectului	Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, modificat prin Hotărârea Guvernului nr. 818/2025.
5.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	- Ministerul Finanțelor, - Ministerul Afacerilor Interne, - Agenția Proprietății Publice (inclusiv Î.S. „MoldATSA”), - Centrul de Armonizare a Legislației.
6.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare.
7.	Persoane responsabile de promovarea proiectului	Alexandru Otgon, șef al Direcției politici în domeniul transportului aerian, tel: 022 250 654, e-mail: alexandru.otgon@midr.gov.md .
8.	Anexe	1. Proiectul hotărârii Guvernului; 2. Nota de fundamentare; 3. Tabel de concordanță.
9.	Data și ora depunerii cererii	Conform semnăturii electronice
10.	Semnătura	(semnat electronic)

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA

Ex. Alexandru Otgon, 022-250-654